

GRANT THORNTONS VÅDRAPPORT 2021

Så mår den privata vård- och omsorgssektorn i Sverige

2021-11-30 17:00 CET

Stor pandemipåverkan inom privat vård och omsorg – kompetensbrist, vårdskuld och digitalisering i fokus

Tillväxten inom privat vård och omsorg har påverkats kraftigt av pandemin och för första gången sedan 2011 minskade omsättningen. Pandemin har också satt fokus på branschens underliggande utmaningar; kompetensbristen blir större och vårdpersonal lämnar, samtidigt som vårdköerna växer och branschen fortsätter att lida av ineffektivitet och låg produktivitet. Lönsamheten har dock stabiliserats och inte sjunkit för första gången sedan 2016. Samtidigt har de digitala lösningarna ökat markant. Detta visar Grant Thorntons färskva vådrapport.

-Pandemin påverkar svensk privat vård och omsorg stort inom flera områden. Planerad vård har fått stå tillbaka för den akuta och covid-relaterade sjukvården, vilket gör att vårdskulden bara växer. Detta påverkar särskilt barn och unga där vi kan se att den psykiska ohälsan ökar. Det är också oroväckande att fler och fler väljer att lämna vårddyrket, där kompetensbristen redan är stor. Nu väntar dessutom valår, där vinster i välfärden spås lägga sig högt upp på den politiska agendan, säger Mats Fagerlund, Head of Advisory på Grant Thornton.

Årets finansiella tal i korthet:

- Den totala omsättningen för privat vård och omsorg i Sverige minskade under 2020 med 2,8 miljarder eller 2,0 procent, jämfört med 2019. Anledningen är framförallt minskad efterfrågan på specialistvård och tandvård samt färre biståndsbeslut inom äldreomsorgen, som en följd av pandemin.
- Lönsamheten uppgår till 7,0 procent och är stabil i förhållande till föregående år. Sannolikt beror detta på statliga pandemistöd. Lönsamheten påverkas av de stora investeringarna i digitala lösningar. Rensat för de stora nätläkarbolagen uppgår EBIT-marginalen till 7,8 procent 2020 (7,6 procent 2019).

Omfattande vårdköer och försämrad tillgänglighet

Tillgängligheten var en utmaning redan innan pandemin och den negativa utvecklingen har fortsatt till följd av att planerad vård fått stå tillbaka för att frigöra resurser. Tillgängligheten inom psykiatri/BUP visar en negativ utveckling, samtidigt som flera regioner rapporterar om omorganisationer och styrningsförändringar inom BUP samt ett tydligt ökande behov av stöd.

-Det är en oroväckande trend att barn och unga får ännu sämre tillgänglighet till BUP. Här kommer det sannolikt krävas omfattande förändringar, både organisatoriskt och när det gäller styrning och mätning, för att vända den negativa trenden, säger Mats Fagerlund.

Inom primärvård och äldreomsorg har tillgängligheten istället förbättrats under året, främst drivet av att färre sökt vård under pandemin.

Kompetensbristen fortsätter att vara en stor utmaning

Pandemin har inneburit stora påfrestningar för vårdpersonal och allt fler överväger att lämna vården. Samtidigt har antalet ansökningar till

vårdrelaterade utbildningar ökat väsentligt under 2020. Som ett exempel ökade ansökningarna till sjuksköterskeprogrammet med 34 procent. Men högskolornas kapacitet är fortsatt en utmaning och antalet intagna ökar i väsentligt lägre takt än antalet ansökningar.

-Behovet av satsningar för att behålla befintliga medarbetare har kanske aldrig varit större än nu, samtidigt som fler utbildningsplatser måste till för att kunna rekrytera ny personal såväl inom sjukvård såsom omsorgen. Kompetensbristen är ett stort problem som måste tas på allvar och hanteras från olika håll, säger Emelie Kagart, Senior Manager på Grant Thornton.

Ineffektiviteten är hög - och produktiviteten låg

I spåren av pandemin förväntas statens finanser vara kraftigt försämrade. Samtidigt kommer det vara tufft för de mindre regionerna att hantera vårdskulden. Pandemirelaterade stöd har bidragit till kortsiktigt höga överskott i regioner och kommuner, men faktum kvarstår att den svenska vård och omsorgen lider av ineffektivitet och låg produktivitet.

-Större satsningar bör läggas på resurseffektivisering och för att uppnå en effektivare vård. Vidare är det fortsatt viktigt att satsa mer på utveckling av nya effektivare arbetsmetoder genom att dra nytta av medarbetarnas kompetens, den digitala utvecklingen och den positiva samverkans-effekten vi sett under pandemin, säger Emelie Kagart.

Utvecklingen av digitala lösningar fortsätter att accelerera

De digitala vårdgivarna har haft en viktig roll för att bibehålla tillgängligheten under pandemin. Vid pandemins början, i mars 2020 ökade antalet digitala vårdkontakter med 77 procent, efter att Folkhälsomyndigheten gick ut med rekommendation om att inte söka vård om det inte är absolut nödvändigt. Under hela 2020 genomfördes cirka 2,3 miljoner digitala vårdkontakter till privata vårdbolag, vilket motsvarar en ökning med drygt 100 procent jämfört med året innan.

Även den digitala utvecklingen inom traditionella primärvårdsmottagningar och specialistvården har accelererat snabbt. Under 2020 och 2021 har samtliga regioner utvecklat eller upphandlat någon typ av digital plattform för att kunna erbjuda digitala vårdkontakter inom primärvården. Vi ser även en accelererad digitalisering inom omsorgen, där exempelvis 76 procent av kommunerna implementerat digital natttillsyn inom hemtjänsten under 2020.

Ökat fokus på vinster i välfärden

Blickar vi framåt kommer vinster i välfärden troligtvis ligga högt på den politiska agendan i och med att 2022 är valår.

-Frågan kring vinster i välfärden har sedan januariöverenskommelsen haft mindre utrymme i den politiska debatten, men frågan har på senare tid aktualiserats främst vad gäller skolan, men även hårdare tongångar hörs mot privatisering inom vård och omsorg under pandemin och sedan januariöverenskommelsen fallit. Historiskt vet vi att politiker under valår tenderar att lyfta fram traditionell idépolitik. Detta bekräftades även på S-kongressen då Magdalena Andersson lyfte restriktioner mot vinster i välfärden som en högt prioriterad fråga för S inför kommande val, säger Mats Fagerlund.

Grant Thorntons rapport finns för nedladdning längst ner på denna sida

För mer information kontakta:

Emelie Kagart

Branschexpert Vård & Omsorg, Senior Manager, Advisory
08-524 673 48
emelie.kagart@se.gt.com

Mats Fagerlund

Head of Advisory, Partner
08-563 070 71
mats.fagerlund@se.gt.com

Grant Thornton är ett av Sveriges ledande revisions- och konsultföretag med en vision att verka för ett välmående näringsliv i Sverige. Bolaget har cirka 1300 medarbetare på 24 kontor i Sverige, och är medlem i Grant Thornton International Ltd, en av världens ledande organisationer av självständigt ägda och styrda revisions- och konsultföretag med över 58 000 medarbetare i fler än 140 länder. Medlemsföretagen tillhandahåller revision, skatterådgivning, annan rådgivning och ekonomiservice.

Kontaktpersoner

Emma Berggren

Presskontakt

Head of External Communications

Marketing & Communications

emma.berggren@se.gt.com

08-563 071 78

+46 8 563 071 00

Annie Sebelius

Presskontakt

Director of Sustainability & Communications

Marketing & Communications

annie.sebelius@se.gt.com

08-563 073 62

08-563 070 00